

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO ZAŠTITE OKOLIŠA I ENERGETIKE

UREDBA
O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE U OKOLIŠU

Zagreb, ožujak 2017.

Na temelju članka 173. stavka 3. i članka 194. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 80/13, 153/13 i 78/15), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj ... godine donijela

U R E D B U
o odgovornosti za štete u okolišu

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovom Uredbom uređuju se djelatnosti koje se smatraju opasnim za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, kriteriji prema kojima se procjenjuje prijeteca opasnost i utvrđuje šteta u okolišu, najprikladnije mjere za otklanjanje štete u okolišu, njihova svrha i način odabira, način otklanjanja štete u okolišu (uključujući posebne uvjete glede pojedinih sastavnica okoliša, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa), te način specificiranja troškova vezano za utvrđivanje i otklanjanje prijeteca opasnosti i štete u okolišu, postupak utvrđivanja mjera te druga pitanja s tim u vezi.

Članak 2.

Ova Uredba sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Europske unije:

1. Direktivom 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004.)
2. Direktivom 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 102, 11.4.2006.)
3. Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (Tekst značajan za EGP) (SL L 140, 5.6.2009.)
4. Direktivom 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 178, 28.6.2013.).

Definicije pojmova

Članak 3.

- (1) Pojedini pojmovi u smislu ove Uredbe imaju sljedeće značenje:

1. *emisija* je ispuštanje, istjecanje ili uvođenje u okoliš tvari, smjesa, organizama ili mikroorganizama koje je posljedica ljudskih aktivnosti
2. *Ministarstvo* je ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša
3. *mjere otklanjanja štete*, odnosno *mjere otklanjanja* su svako djelovanje ili kombinacija djelovanja, uključujući mjere za ublažavanje stanja ili privremene mjere za obnovu, oporavak ili zamjenu oštećenih prirodnih dobara i/ili oslabljenih usluga, ili za osiguravanje jednakovrijedne alternative tim dobrima ili uslugama kako je predviđeno Prilogom II. ove Uredbe te mjere sanacije/sanacijske mjere/sanacija
4. *mjere sprječavanja štete*, odnosno *mjere sprječavanja* su sve mjere poduzete kao odgovor na događaj, djelo ili propust djelovanja, koji je izazvao prijetecu opasnost od štete radi sprječavanja ili svođenja te štete na najmanju moguću mjeru, što uključuje i preventivne mjere/mjere otklanjanja prijetee opasnosti od štete
5. *nadležno tijelo* je tijelo nadležno za prijedlog mjera za otklanjanje štete kada izradu sanacijskog programa osigurava Ministarstvo ili drugo nadležno tijelo za pojedine sastavnice okoliša
6. *obnavljanje* uključujući *prirodno obnavljanje* je, u slučaju vode, morske vode, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa, vraćanje oštećenih prirodnih dobara i/ili oslabljenih usluga u početno stanje, a u slučaju oštećenja zemljišta, obnavljanje podrazumijeva otklanjanje svakog značajnog rizika od štetnog utjecaja na život i zdravlje ljudi
7. *operater* je svaka fizička ili pravna, privatna ili javna osoba koja obavlja ili nadzire profesionalnu djelatnost/aktivnost ili na koju je prenesena ovlast donošenja gospodarskih odluka o tehničkom obavljanju te djelatnosti/aktivnosti prema posebnim propisima, uključujući nositelja dozvole ili odobrenja za tu djelatnost/aktivnost ili osobu koja tu djelatnost upisuje u registar ili prijavljuje
8. *ovlašteni procjenitelj* je pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša procjene šteta nastalih u okolišu uključujući i prijetee opasnosti od štete sukladno Zakonu i provedbenim propisima kojima se uređuju uvjeti za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
9. *ovlaštenik* je pravna osoba ovlaštena za stručne poslove zaštite okoliša izrade sanacijskih elaborata, programa i sanacijskih izvješća sukladno Zakonu i provedbenim propisima kojima se uređuju uvjeti za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša
10. *početno stanje* je stanje prirodnih dobara i usluga u vrijeme nastanka štete koji bi se održali da nije nastala šteta u okolišu, procijenjeno na temelju najboljih raspoloživih podataka
11. *povoljno stanje očuvanosti prirodnog staništa* je:

- a) kada su njegovo područje prirodne rasprostranjenosti i površine koje stanište na njemu pokriva stabilni ili se povećavaju
 - b) kada postoji posebna struktura i funkcije potrebne za njegovo dugoročno održanje i vjerojatno je da će i dalje postojati u doglednoj budućnosti, i
 - c) kada je stanje očuvanosti njegovih tipičnih vrsta povoljno u skladu s definicijom stanja očuvanosti zaštićene vrste
12. *povoljno stanje očuvanosti zaštićene vrste je:*
- a) kada podaci o populacijskoj dinamici za dotičnu vrstu pokažu da se ona dugoročno održava kao komponenta svojih prirodnih staništa sposobna za život
 - b) kada se područje prirodne rasprostranjenosti vrste ne smanjuje niti je vjerojatno da će se smanjivati u doglednoj budućnosti
 - c) kada stanište jest, i vjerojatno je da će i dalje biti, dovoljno veliko za održanje svojih populacija na dugoročnoj osnovi
13. *prirodna dobra* su zaštićene vrste i prirodna staništa, vode, morske vode i zemljište
14. *profesionalna djelatnost/aktivnost* je svaka aktivnost koja se obavlja u okviru gospodarske djelatnosti ili poduzeća neovisno o tome je li privatna ili javna, profitna ili neprofitna
15. *stanje očuvanosti prirodnoga staništa* je zbroj utjecaja na prirodno stanište i njegove tipične vrste, a koji mogu utjecati na njegovu dugoročnu prirodnu rasprostranjenost, strukturu i funkcije kao i na dugoročni opstanak njegovih tipičnih vrsta unutar područja njegove prirodne rasprostranjenosti
16. *stanje očuvanosti zaštićene vrste* je zbroj utjecaja na dotičnu vrstu, a koji utječu na dugoročnu rasprostranjenost i brojnost njezinih populacija na području prirodne rasprostranjenosti te vrste
17. *šteta* u smislu odgovornosti za štetu u okolišu je mjerljiv štetni učinak, odnosno nepovoljna ili negativna promjena na prirodnim dobrima ili uslugama prirodnih dobara, koji može nastati na izravan ili neizravan način
18. *šteta u okolišu* je svaka šteta nanesena:
- a) *zaštićenim vrstama i prirodnim staništima* prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode, a koja ima značajan nepovoljan utjecaj na postizanje ili održavanje povoljnog stanja očuvanosti tih staništa i vrsta i ne uključuje prethodno utvrđene nepovoljne posljedice proizašle iz operaterove radnje koju je nadležno tijelo izričito odobrilo u skladu s posebnim propisima iz područja zaštite prirode. Značaj nepovoljnog utjecaja procjenjuje se u odnosu na početno stanje, uzimajući u obzir kriterije iz Priloga I. ove Uredbe

- b) *vodama*, a koja ima značajan negativan utjecaj na ekološko, kemijsko i/ili količinsko stanje ili dobar ekološki potencijal voda, uključujući štetu nastalu u skladu s posebnim propisima iz područja vodnoga gospodarstva uz iznimku onoga što se po tim propisima smatra neodstupanjem od postizanja ciljeva zaštite voda
 - c) *morskim vodama* koja ima značajan negativan utjecaj na očuvanje i postizanje dobrog stanja okoliša morskih voda, u skladu s provedbenim propisima iz područja upravljanja morskim okolišem i obalnim područjem
 - d) *zemljištu*, čije onečišćenje uzrokuje značajan rizik od štetnog utjecaja na zdravlje ljudi zbog izravnog ili neizravnog unošenja tvari, smjesa, organizama ili mikroorganizama u, na ili pod zemljište
19. *troškovi* su troškovi opravdani potrebom osiguranja valjane i djelotvorne provedbe ove Uredbe uključujući troškove procjene prijeteće opasnosti od štete, procjene štete u okolišu, alternativnih mjera, kao i administrativne zakonske troškove, troškove izvršenja, troškove prikupljanja podataka i druge opće troškove te troškove praćenja i nadzora
20. *usluge i usluge prirodnih dobara* su funkcije prirodnog dobra u korist drugog prirodnog dobra ili javnosti
21. *vode* su sve vode sukladno propisima iz područja vodnoga gospodarstva
22. *Zakon* je Zakon o zaštiti okoliša
23. *zaštićene vrste i prirodna staništa* su:
- a) strogo zaštićene vrste prema posebnom propisu iz područja zaštite prirode
 - b) prirodna staništa utvrđena prema posebnom propisu o ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima.
- (2) Izrazi koji se koriste u ovome propisu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

Područje primjene

Članak 4.

Odredbe ove Uredbe primjenjuju se na prijeteću opasnost od štete i štetu u okolišu koje mogu nastati uslijed obavljanja djelatnosti/aktivnosti koje predstavljaju rizik za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, a u smislu ove Uredbe obuhvaćaju:

1. bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost navedenu u Prilogu III. ove Uredbe

2. bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost, koja nije navedena u Prilogu III. ove Uredbe, kojom je operator svojom krivnjom ili nemarnim djelovanjem prouzročio prijetecu opasnost od štete ili štetu na zaštićenim vrstama i prirodnim staništima.

Izuzeća od primjene

Članak 5.

(1) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu ili prijetecu opasnost od takve štete:

1. koju uzrokuje oružani sukob, rat, građanski rat ili pobuna
2. koju uzrokuje izvanredna, neizbježna i neotklonjiva prirodna pojava
3. proizašlu iz slučaja za koji odgovornost ili odšteta pripadaju području primjene međunarodnih konvencija navedenih u Prilogu IV. ove Uredbe, uključujući svaku njihovu izmjenu i dopunu.

(2) Odredbe ove Uredbe ne dovode u pitanje pravo operatera da ograniči svoju odgovornost u skladu s Konvencijom o ograničenju odgovornosti za pomorske tražbine iz 1976. uključujući svaku njenu izmjenu i dopunu.

(3) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju na one nuklearne opasnosti ili štetu u okolišu ili prijetecu opasnost od štete eventualno prouzročene aktivnostima obuhvaćenima Ugovorom o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) ili prouzročene slučajem ili aktivnošću za koje odgovornost ili odšteta pripadaju području primjene međunarodnih instrumenata navedenih u Prilogu V. ove Uredbe, uključujući svaku njihovu izmjenu i dopunu.

(4) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju na aktivnosti čija je glavna svrha državna obrana ili međunarodna sigurnost ni na aktivnosti čija je jedina svrha zaštita od prirodnih katastrofa.

(5) Odredbe ove Uredbe se ne primjenjuju:

1. na štetu prouzročenu emisijom, događajem ili iznenadnim događajem koji su se dogodili prije 30. travnja 2007. godine
2. na štetu prouzročenu emisijom, događajem ili iznenadnim događajem koji su se dogodili nakon 30. travnja 2007. godine ako proizlaze iz posebne djelatnosti/aktivnosti završene prije navedenog datuma
3. na štetu, ako je od emisije, događaja ili iznenadnog događaja koji je prouzročio štetu prošlo više od 30 godina.

(6) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete koje su uklonjene na trošak operatera prije stupanja na snagu ove Uredbe.

(7) Odredbe ove Uredbe se ne odnose na štetu u okolišu i prijetecu opasnost od štete koje su uklonjene na trošak operatera primjenom posebnih propisa.

II. NAČIN UTVRĐIVANJA PRIJETEĆE OPASNOSTI OD ŠTETE I ŠTETE U OKOLIŠU

Procjena značaja štete u okolišu ili prijetecu opasnosti od štete

Članak 6.

(1) Procjenu značaja prijetecu opasnosti od štete i štete u okolišu obavlja ovlašteni procjenitelj.

(2) Pri procjeni značaja štete u okolišu ili prijetecu opasnosti od štete ovlašteni procjenitelj mora uzeti u obzir sljedeće:

1. obilježja profesionalnih djelatnosti/aktivnosti navedenih u članku 4. ove Uredbe
2. obilježja mjesta nastanka štete u okolišu odnosno obilježja mjesta prijetecu opasnosti od štete
3. područje utjecaja štetnog djelovanja i mogućeg štetnog djelovanja na okoliš i mogućnost umnožavanja mogućih štetnih posljedica
4. utjecaj prijetecu opasnosti od štete ili štete u okolišu na život i zdravlje ljudi
5. utjecaj prijetecu opasnosti od štete ili štete u okolišu na prirodna dobra i/ili usluge
6. kakvoću i obujam potrebnih aktivnosti i mjera radi otklanjanja štete u okolišu, odnosno sprječavanja prijetecu opasnosti od štete.

(3) Značaj potencijalnih štetnih promjena u okolišu u odnosu na početno stanje ovlašteni procjenitelj utvrđuje u skladu s Prilogom I. ove Uredbe.

(4) Ovlašteni procjenitelj ispunjava obrazac iz Priloga VI. ove Uredbe i dostavlja središnjem tijelu državne uprave koje u skladu sa svojom nadležnošću sukladno Zakonu obavi očevid na mjestu štete u okolišu ili prijetecu opasnosti od štete.

Mjere za otklanjanje štete u okolišu

Članak 7.

(1) Operater je obvezan poduzeti sve primjenjive mjere pomoću kojih se okoliš može dovesti do stanja prije nastanka štete, odnosno one kojima se na izvoru nastanka trajno otklanja opasnost od štete.

(2) Zajednički okvirni uvjeti koje treba primijeniti za izbor mjera za osiguranje otklanjanja šteta u okolišu utvrđeni su u Prilogu II. ove Uredbe.

(3) Ovlaštenik koji izrađuje sanacijski program je obvezan koristiti Prilog II. ove Uredbe za predlaganje mjera otklanjanja.

(4) Ministarstvo poziva u postupku utvrđivanja mjera, a u okviru postupka ishođenja suglasnosti na sanacijski program zainteresiranu javnost, uključujući osobe koje su pogođene ili će vjerojatno biti pogođene štetom u okolišu, osobe koje mogu dokazati dovoljan pravni interes u pogledu donošenja odluka o okolišu koje se odnose na štetu ili narušeno pravo u skladu sa Zakonom te osobe na čijem bi se zemljištu provodile mjere otklanjanja na zemljištu da daju primjedbe na predložene mjere te osigurava da se te primjedbe uzmu u obzir prilikom odabira i provedbe mjera.

III. ODREĐIVANJE TROŠKOVA

Članak 8.

Troškovi koji nisu izraženi novčanom vrijednosti se obvezno utvrđuju određivanjem ekonomskih vrijednosti okoliša. Ove se vrijednosti mogu utvrđivati i pojedinačno s obzirom na pojedine sastavnice okoliša i to za određivanje obujma dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja može se koristiti neka od metoda određivanja ekonomskih vrijednosti okoliša prema Prilogu VII. ove Uredbe.

Članak 9.

Prilozi I., II., III., IV., V., VI. i VII. čine sastavni dio ove Uredbe.

IV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 10.

Danom stupanja na snagu ove Uredbe prestaje važiti Uredba o načinu utvrđivanja šteta u okolišu (Narodne novine, broj 139/08).

Članak 11.

Ova Uredba stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

KLASA:
URBROJ:
Zagreb,

Predsjednik
Andrej Plenković

PRILOG I.
KRITERIJI ZA UTVRĐIVANJE ZNAČAJA ŠTETNIH PROMJENA U ODNOSU NA
POČETNO STANJE KOD ZAŠTIĆENIH VRSTA I PRIRODNIH STANIŠTA

Značaj svake štete koja ima štetan učinak na postizanje ili održavanje povoljnog stanja zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa mora se procijeniti u odnosu na: stanje očuvanosti zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa u trenutku prije nastanka štete, usluga u okolišu koje zaštićene vrste i/ili staništa omogućuju, kao i sposobnosti njihovog prirodnog obnavljanja, sukladno propisima kojima se uređuje zaštita prirode.

a) Znatne nepovoljne promjene u odnosu na uvjete koje su zaštićene vrste i/ili prirodna staništa imali u početnom stanju određuju se pomoću mjerljivih podataka, kao što su:

1. broj jedinki, njihova gustoća ili površina koju pokrivaju
2. uloga određenih jedinki ili oštećenog područja u odnosu na očuvanost zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa procijenjena na lokalnoj, područnoj (regionalnoj) i na razini države, najviše do razine Europske unije
3. sposobnost razmnožavanja zaštićene vrste (prema dinamici specifičnoj za tu vrstu ili populaciju), sposobnost preživljavanja zaštićene vrste i/ili sposobnost prirodnog staništa za prirodno obnavljanje (prema dinamici specifičnoj za karakterističnu vrstu prirodnog staništa ili dinamiku populacija te vrste)
4. sposobnost zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa da se oporavi unutar kratkog vremena nakon štetnog događaja, do stanja koje se smatra jednakim ili boljim od početnog stanja, bez ikakvih intervencija, osim pojačanih mjera zaštite tj. samo dinamikom zaštićene vrste i/ili prirodnog staništa.

Šteta s utvrđenim učinkom na zdravlje ljudi se smatra značajnom štetom.

b) Značajnom štetom na zaštićenim vrstama i prirodnim staništima neće se smatrati:

1. negativne promjene na zaštićenim vrstama i/ili prirodnim staništima manje od prirodnih kolebanja koje se smatraju očekivanim za odnosnu zaštićenu vrstu ili prirodno stanište
2. negativne promjene u okolišu uslijed prirodnih uzroka, ili one koje proizlaze iz djelatnosti/aktivnosti vezanih za uobičajeno upravljanje područjima, koje proizlaze prema planu upravljanja pojedinim područjem ili one koje su posljedica ranijeg načina obavljanja djelatnosti operatera, odnosno korištenja postrojenja
3. šteta na zaštićenoj vrsti i/ili prirodnom staništu, za koje je utvrđeno da će se oporaviti unutar kratkog vremena i bez posebnih aktivnosti čovjeka, u stanje prije nastanka štetnog djelovanja ili u stanje koje samom dinamikom zaštićene vrste ili staništa dovodi do stanja jednakog ili boljeg od početnog stanja.

PRILOG II. MJERE ZA OTKLANJANJE ŠTETE U OKOLIŠU

Ovim Prilogom utvrđuje se okvir koji treba primijeniti za izbor najprimjerenijih mjera za osiguranje otklanjanja štete u okolišu.

1. OTKLANJANJE ŠTETE NA VODI, MORSKOJ VODI, ZAŠTIĆENIM VRSTAMA, PRIRODNIM STANIŠTIMA I/ILI USLUGAMA PRIRODNIH DOBARA

Otklanjanje štete u okolišu u odnosu na vode ili morske vode ili zaštićene vrste ili prirodna staništa postiže se ponovnom uspostavom početnog stanja okoliša putem primarnog, dopunskog i kompenzacijskog otklanjanja, pri čemu:

- a) primarno otklanjanje je svaka mjera otklanjanja kojom se oštećena prirodna dobra i/ili oštećene usluge u potpunosti ili približno vraćaju u početno stanje
- b) dopunsko otklanjanje je svaka mjera otklanjanja poduzeta u odnosu na prirodna dobra i/ili usluge radi nadomještanja, zato što primarno otklanjanje nije dovelo do potpune ponovne uspostave oštećenih prirodnih dobara i/ili usluga
- c) kompenzacijsko otklanjanje je svaka aktivnost poduzeta radi nadomještanja privremenih gubitaka prirodnih dobara i/ili usluga koji se pojavljuju od dana nastanka štete sve dok primarno otklanjanje ne postigne puni učinak
- d) privremeni gubici su gubici nastali zbog činjenice da oštećena prirodna dobra i/ili usluge ne mogu privremeno obavljati svoje ekološke funkcije ili ispunjavati usluge za druga prirodna dobra ili javnost sve dok primarne ili dopunske mjere ne postignu svoj učinak. Ovo ne podrazumijeva financijsku nadoknadu namijenjenu javnosti.

Ako primarno otklanjanje ne dovede do ponovne uspostave početnog stanja okoliša, poduzet će se dopunsko otklanjanje. Pored toga poduzet će se kompenzacijsko otklanjanje radi nadomještanja privremenih gubitaka.

Otklanjanje štete u okolišu, u pogledu štete nanese na vodi, morskoj vodi, te zaštićenim vrstama ili prirodnim staništima, također podrazumijeva otklanjanje svakog značajnog rizika od štetnog utjecaja na zdravlje ljudi.

1.1. Ciljevi otklanjanja

Svrha primarnog otklanjanja

- 1.1.1. Svrha primarnog otklanjanja je ponovno uspostavljanje potpunog ili približnog početnog stanja oštećenih prirodnih dobara i/ili usluga.

Svrha dopunskog otklanjanja

- 1.1.2. Ako se oštećena prirodna dobra i/ili usluge ne vrata u svoje početno stanje, tada će se poduzeti dopunsko otklanjanje. Svrha dopunskog otklanjanja je uspostaviti, prema potrebi na alternativnom području, sličnu razinu prirodnih dobara i/ili usluga koja bi

bila uspostavljena da je oštećeno područje vraćeno u početno stanje. U slučajevima kada je moguće i primjereno, alternativno bi područje trebalo biti zemljopisno povezano s oštećenim područjem uzimajući u obzir interese pogođenog stanovništva.

Svrha kompenzacijskog otklanjanja

- 1.1.3. Kompenzacijsko otklanjanje poduzima se radi nadomještanja privremenih gubitaka prirodnih dobara i usluga do njihova obnavljanja. To se nadomještanje sastoji od dodatnog poboljšanja zaštićenih prirodnih staništa i vrsta te vode i morske vode bilo na oštećenom području ili na alternativnoj lokaciji. Ono ne podrazumijeva financijsku nadoknadu namijenjenu javnosti.

1.2. Utvrđivanje mjera otklanjanja

Utvrđivanje primarnih mjera otklanjanja

- 1.2.1. Razmatraju se mogućnosti koje obuhvaćaju djelovanje u cilju ubrzane izravne ponovne uspostave početnog stanja prirodnih dobara i usluga ili koje uključuju prirodno obnavljanje.

Utvrđivanje dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja

- 1.2.2. Pri utvrđivanju opsega dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja, najprije se razmatra primjena pristupa jednake vrijednosti prirodnih dobara i/ili usluga. Prema tom pristupu najprije se uzimaju u obzir djelovanja koja osiguravaju prirodna dobra i/ili usluge iste vrste, kakvoće i količine poput onih oštećenih. Kada to nije moguće, osiguravaju se alternativna prirodna dobra i/ili usluge. Primjerice, smanjenje kakvoće može se nadoknaditi povećanjem količine mjera otklanjanja.
- 1.2.3. Ako nije moguće primijeniti pristup jednake vrijednosti prirodnih dobara i/ili usluga tada se primjenjuju alternativne tehnike vrednovanja.

U cilju utvrđivanja opsega dopunskih i kompenzacijskih mjera otklanjanja, može se koristiti neka od metoda određivanja ekonomskih vrijednosti okoliša. Ako je vrednovanje izgubljenih prirodnih dobara i/ili usluga provedivo, a vrednovanje zamjenskih prirodnih dobara i/ili usluga nije moguće provesti u primjerenom roku ili uz prihvatljiv trošak, mogu se predložiti mjere otklanjanja čiji je trošak jednakovrijedan procijenjenoj ekonomskoj vrijednosti izgubljenih prirodnih dobara i/ili usluga.

Dopunske i kompenzacijske mjere otklanjanja trebale bi biti osmišljene na način da osiguravaju dodatna prirodna dobra i/ili usluge koje odgovaraju vremenskim prednostima ili vremenskom tijeku mjera otklanjanja. Primjerice, što je vremensko razdoblje do postizanja početnog stanja duže, to se više kompenzacijskih mjera otklanjanja poduzima (dok je ostalo jednako).

1.3. Odabir opcija otklanjanja

- 1.3.1. Treba ocijeniti razumne opcije otklanjanja, uz korištenje najboljih raspoloživih tehnika te temeljem sljedećih kriterija:

- a) učinak svake opcije na zdravlje i sigurnost ljudi
- b) trošak provedbe opcije
- c) vjerojatnost uspjeha svake opcije
- d) u kojem opsegu će svaka opcija spriječiti buduću štetu u okolišu i izbjeći usputnu štetu u okolišu kao posljedicu provedbe dotične opcije
- e) u kojem opsegu svaka opcija koristi svakoj komponenti prirodnog dobra i/ili usluzi
- f) u kojem opsegu svaka opcija uzima u obzir odgovarajući socijalni, gospodarski i kulturni interes i druge bitne čimbenike specifične za to područje
- g) vrijeme potrebno za djelotvorno otklanjanje štete u okolišu
- h) u kojem opsegu svaka opcija uspijeva obnoviti područje na kojem je došlo do štete u okolišu
- i) zemljopisna povezanost druge lokacije s oštećenim područjem, u slučaju kada su primijenjene dopunske ili kompenzacijske mjere na drugoj lokaciji.

1.3.2. Prilikom vrednovanja raznih utvrđenih opcija otklanjanja, mogu se odabrati primarne mjere otklanjanja koje ne dovode do potpune ponovne uspostave početnog stanje vode, morske vode, te zaštićenih vrsta i/ili prirodnih staništa ili koje ih sporije uspostavljaju. Ovu odluku moguće je donijeti samo ako se prirodna dobra i/ili usluge oštećeni na prvotnom području nastanka štete u okolišu zbog takve odluke nadomještaju pojačanim dopunskim ili kompenzacijskim djelovanjem radi osiguranja slične razine prirodnih dobara i/ili usluga kao kod onih prvotnih. To je, primjerice, slučaj kada se jednako vrijedna prirodna dobra i/ili usluge mogu osigurati na drugoj lokaciji uz niži trošak. Te se dodatne mjere otklanjanja određuju u skladu s pravilima određenim u točki 1.2.2 ovoga Priloga.

1.3.3. Neovisno o pravilima iz točke 1.3.2. ovoga Priloga, a u slučaju kada se dogodi više šteta u okolišu, takvih da nadležna tijela ne mogu osigurati istodobno poduzimanje potrebnih mjera otklanjanja u skladu sa Zakonom, Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva ima pravo odlučiti da ne treba poduzimati daljnje mjere otklanjanja ako:

- a) poduzete mjere otklanjanja osiguravaju da više nema značajnog rizika od štetnog utjecaja na zdravlje ljudi, vodu, morsku vodu, ili zaštićene vrste i prirodna staništa, i
- b) trošak mjera otklanjanja koje bi trebalo poduzeti za postizanje početnog stanja ili slične razine je nerazmjern koristima koje bi se trebale postići za okoliš.

2. OTKLANJANJE ŠTETA I OŠTEĆENJA NA ZEMLJIŠTU

Poduzimaju se potrebne mjere kojima se minimalno osigurava da su onečišćujuće tvari uklonjene, stavljene pod nadzor, zadržane ili njihova količina smanjena tako da onečišćeno zemljište, uzimajući u obzir njegovo sadašnje korištenje ili buduće korištenje, odobreno u vrijeme nastanka štete, više ne predstavlja značajni rizik od štetnog utjecaja na zdravlje ljudi. Postojanje tih rizika procjenjuje se postupkom procjene rizika, uzimajući u obzir svojstva i funkcije tla i način korištenja zemljišta, vrstu i koncentraciju štetnih tvari, priprava, organizama ili mikroorganizama, s njima povezanu opasnost i mogućnost njihova širenja. Korištenje se utvrđuje na temelju propisa o korištenju zemljišta ili drugih odgovarajućih propisa na snazi u vrijeme nastanka štete, ako postoje.

U slučaju promjene namjene načina korištenja zemljišta treba poduzeti sve nužne mjere u cilju sprječavanja svih štetnih učinaka na zdravlje ljudi.

Ako su posebni propisi o korištenju zemljišta ili drugi odgovarajući propisi nedostatni, obilježja područja na kojem je došlo do štete odredit će korištenje toga područja, uzimajući pritom u obzir njegov očekivani odnosno planirani razvoj.

Razmatra se opcija prirodnog obnavljanja, tj. opcija u kojoj ne bi bilo izravnog ljudskog utjecaja u proces obnavljanja.

UPUTA:

Smjernice za mjere otklanjanja sadržane u ovom Prilogu primjenjuju se vodeći računa o mjerama propisanim posebnim propisom za zaštitu pojedine sastavnice odnosno za zaštitu od pojedinog opterećenja.

Smjernice za mjere otklanjanja sadržane u ovom Prilogu primjenjuju se na odgovarajući način kao smjernice za mjere sprječavanja kada ih je, u konkretnom slučaju nastanka štete u okolišu i prijeteće opasnosti od štete, moguće primijeniti.

PRILOG III. POPIS DJELATNOSTI/AKTIVNOSTI

Djelatnostima/aktivnostima u smislu članka 4. podstavka 1. ove Uredbe podrazumijevaju se:

1. rad postrojenja za koje je potrebno ishoditi okolišnu dozvolu sukladno posebnim propisima iz područja okolišne dozvole, osim onih postrojenja ili njihovih dijelova koja se koriste za istraživanje, razvoj i testiranje novih proizvoda i procesa
2. djelatnosti gospodarenja otpadom uključujući sakupljanje, prijevoz, uporabu i zbrinjavanje otpada, uključujući nadzor ovih djelatnosti te mjere koje se provode na lokacijama nakon zbrinjavanja otpada, odnosno djelatnosti koje podliježu ishodu dozvole za gospodarenje otpadom i upisu u očevidnike za obavljanje djelatnosti prijevoza otpada, posredovanja u gospodarenju otpadom, trgovanja otpadom, sakupljanja otpada u reciklažnom dvorištu i energetske uporabe određenog otpada sukladno propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom. Ove djelatnosti

- obuhvaćaju rad odlagališta i rad postrojenja za spaljivanje otpada sukladno propisima o gospodarenju otpadom
3. sva ispuštanja ili unošenja onečišćujućih tvari u površinske ili podzemne vode za koje je potrebna dozvola sukladno propisima iz područja vodnoga gospodarstva
 4. zahvaćanje voda i/ili narušavanje prirodnog toka vodnog tijela bez ili protivno odobrenju ako je ono obvezno sukladno propisima iz područja vodnoga gospodarstva i drugim posebnim propisima
 5. proizvodnja, korištenje, skladištenje, prerada, punjenje, ispuštanje u okoliš i prijevoz unutar postrojenja:
 - a) opasnih kemikalija sukladno propisima iz područja kemikalija
 - b) sredstava za zaštitu bilja sukladno propisima kojima se uređuje zaštita bilja
 - c) biocidnih proizvoda sukladno propisima kojima se uređuje stavljanje na tržište biocidnih proizvoda
 6. prijevoz cestom, željeznicom, unutarnjim vodnim putovima, produktovodima ili zrakom opasnih ili onečišćujućih tvari sukladno propisima o prijevozu opasnih tvari
 7. prijevoz opasnih tvari morem sukladno propisima iz područja pomorstva
 8. prijevoz i uporaba genetski modificiranih mikroorganizama u zatvorenim sustavima sukladno propisima o ograničenoj uporabi genetski modificiranih organizama
 9. namjerno uvođenje u okoliš, prijevoz i stavljanje na tržište genetski modificiranih organizama sukladno propisima iz područja postupanja s genetski modificiranim organizmima
 10. prekogranični promet otpada koji podliježe postupku prethodne pisane obavijesti i odobrenja ili je zabranjen u smislu Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o pošiljkama otpada (SL L 190, 12.7.2006.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Uredbom Komisije (EU) 2015/2002 od 10. studenoga 2015. o izmjeni priloga I.C i V. Uredbe (EZ) br. 1013/2006 Europskog parlamenta i Vijeća o pošiljkama otpada (SL L 294, 11.11.2015.) uključujući i prekogranični promet otpada genetski modificiranih organizama sukladno propisima iz područja postupanja s genetski modificiranim organizmima
 11. gospodarenje otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina sukladno posebnim propisima kojima se uređuje gospodarenje otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina
 12. skladištenje ugljikovog dioksida u geološkim strukturama sukladno propisima iz područja trajnog zbrinjavanja plinova u geološkim strukturama.

**PRILOG IV.
KONVENCIJE**

1. Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja uljem, iz 1969. godine
2. Međunarodna konvencija o osnivanju Međunarodnog fonda za naknadu štete zbog onečišćenja uljem, iz 1971. godine
3. Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu zbog onečišćenja pogonskim uljem iz 2001. godine.

**PRILOG V.
MEĐUNARODNI INSTRUMENTI**

1. Bečka konvencija o građanskoj odgovornosti za nuklearnu štetu
2. Zajednički protokol o primjeni Bečke konvencije i Pariške konvencije od 21. rujna 1988. godine.

**PRILOG VI.
OBRAZAC PRIJAVE PRIJETEĆE OPASNOSTI OD ŠTETE/ŠTETE U OKOLIŠU**

☐ Prijeteća opasnost od štete			☐ Šteta u okolišu	
Ovlašteni procjenitelj:	Naziv	OIB	Adresa	Odgovorna osoba
	Kontakt osoba:	Tel:	Faks:	e-pošta:
Prijavitelj	Naziv	OIB	Adresa	Odgovorna osoba
Operator:				
Javnost:				
Inspekcija:				
Ostalo:				
Područje prijeteće opasnosti od štete/štete u okolišu				
Županija:				
Općina/Grad:				
Adresa:				
Koordinate:				
Zaštićeno područje i/ili područje ekološke mreže	☐ DA		☐ NE	
Opis:				
Djelatnost (NKD)		Šifra:		Opis:
Vrsta profesionalne djelatnosti/aktivnosti prema Uredbi o odgovornosti za štetu u okolišu:		☐ Članak 4. podstavak 1. Prilog III. Rbr:		☐ Članak 4. podstavak 2.
Obilježja profesionalne djelatnosti/aktivnosti:				

Akt nadležnog tijela s mjerama zaštite:			
1. Šteta u okolišu je uzrokovana:			
a)	propustom djelovanja operatera	☐ DA	☐ NE
b)	neodgovarajućim djelovanjem operatera	☐ DA	☐ NE
c)	usprkos poduzetim mjerama sprječavanja	☐ DA	☐ NE
d)	poduzimanjem mjera propisanih nekim od akata nadležnog tijela	☐ DA	☐ NE
Napomena:			
2. Obilježja područja štete u okolišu:			
☐ Gradsko	Zona prema prostornom planu	Napomena	
☐ Ruralno	Zona prema prostornom planu	Napomena	
☐ Ostalo		Napomena	
3. Područje utjecaja štetnog djelovanja:			
4. Mogućnost umnožavanja mogućih štetnih posljedica:			
5. Bitni aspekti početnog stanja okoliša:			
6. Utjecaji od štete u okolišu na:			
a)	zaštićene vrste	☐ DA	☐ NE
b)	prirodna staništa	☐ DA	☐ NE
c)	zemljište	☐ DA	☐ NE
d)	vode	☐ DA	☐ NE
e)	morske vode	☐ DA	☐ NE
Opis:			
7. Prijedlog mjera:			
Napomena:			
8. Značaj štete u okolišu temeljen na kriterijima iz Priloga I. Uredbe o odgovornosti za štetu u okolišu:			

Ovlašteni procjenitelj

(datum i potpis)

PRILOG VII.

ODREĐIVANJE EKONOMSKIH VRIJEDNOSTI OKOLIŠA

Uobičajena podjela sadrži tri osnovne skupine metoda ekonomskog vrednovanja okoliša. Prva od njih povezana je s mogućnosti određivanja vrijednosti dijelova okoliša kao tržišnih vrijednosti (TV) i često se primjenjuje na slučajeve u kojima je moguće utvrditi odnos između utjecaja i odgovora (štete) u okolišu koji se može jednostavno tržišno izraziti. Primjena tih metoda česta je i moguća u području gospodarenja otpadom, kroz različite, tržišno utemeljene

cijene postupanja i obrade otpada ili sanacije oštećenog okoliša, kada je izvjesno da se postupcima sanacije mogu potpuno povratiti sve funkcije oštećenog okoliša.

Druga skupina ekonomskog vrednovanja su metode otkrivanja ili metode utvrđivanja tržišno indiciranih vrijednosti – eng. revealed preferences (RP), koje povezuje određeno tržišno vrednovanje s dijelovima okoliša koji inače nemaju svoju tržišnu vrijednost, najčešće preko neizravnih upotrebnih vrijednosti okoliša koje se odgovarajuće mogu izraziti.

Najčešće korištene metode su metode izjavljenih vrijednosti – eng. stated preference techniques (STP), koje se temelje na upitnicima i anketama. Najpoznatije među njima su: spremnost na plaćanje – eng. willingness to pay (WTP) i spremnost prihvatanja kompenzacije – eng. willingness to accept compensation (WTA), koje se zajedno mogu označavati kao WTP(A). Te se metode određivanja vrijednosti okoliša temelje na voljnosti plaćanja u različitim situacijama, koje su većinom hipotetske.

Metode prijenosa vrijednosti iz drugih država (BT) mogu se primijeniti na sve metode propisane ovim Prilogom (TV, RP, STP) za slične ili iste troškove (štete), kada one nisu određene u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Značenje pojedinih sastavnica ukupne ekonomske vrijednosti okoliša

	Značenje
Izravna upotrebna vrijednost	Upotrebna vrijednost koja ima tržišno vrednovanje (moguće izravno tržišno vrednovanje)
Neizravna upotrebna vrijednost	Upotrebna vrijednost koju nije moguće izravno tržišno vrednovati
Opcije korištenja u budućnosti	Korištenje dobra u budućnosti (izravna i neizravna vrijednost)
Egzistencijska vrijednost	Vrijednost samog postojanja dobra, tj. pasivna vrijednost

OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA UREDBE O ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE U OKOLIŠU

Uredba o odgovornosti za štete u okolišu temelji se na članku 173. stavka 3. i 194. stavka 2. Zakona o zaštiti okoliša (»Narodne novine«, br. 80/13, 153/13 i 78/15) da Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu o odgovornosti za štete u okolišu kojom se van snage stavlja Uredba o načinu utvrđivanja šteta u okolišu (»Narodne novine«, br. 139/08).

Ovom Uredbom se u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće Direktive EU:

1. Direktiva 2004/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o odgovornosti za okoliš u pogledu sprečavanja i otklanjanja štete u okolišu (SL L 143, 30.4.2004.)
2. Direktiva 2006/21/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o gospodarenju otpadom od industrija vađenja minerala i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (SL L 102, 11.4.2006.);
3. Direktiva 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikova dioksida i o izmjeni Direktive Vijeća 85/337/EEZ, Direktiva Europskoga parlamenta i Vijeća 2000/60/EZ, 2001/80/EZ, 2004/35/EZ, 2006/12/EZ, 2008/1/EZ i Uredbe (EZ) br. 1013/2006 (Tekst značajan za EGP) (SL L 140, 5.6.2009.);
4. Direktiva 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o sigurnosti odobalnih naftnih i plinskih djelatnosti i o izmjeni Direktive 2004/35/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 178, 28.6.2013.).

Ovom Uredbom uređuju se djelatnosti koje se smatraju opasnim za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, kriteriji prema kojima se procjenjuje prijetuća opasnost i utvrđuje šteta u okolišu, najprikladnije mjere za otklanjanje štete u okolišu, njihova svrha i način odabira, način otklanjanja štete u okolišu (uključujući posebne uvjete glede pojedinih sastavnica okoliša, zaštićenih vrsta i prirodnih staništa), te način specificiranja troškova vezano za utvrđivanje i otklanjanje prijetuće opasnosti i štete u okolišu, postupak utvrđivanja mjera te druga pitanja s tim u vezi.

Uredbom se pojašnjavaju pojmovi koji se koriste u Uredbi. Odredbe Uredbe primjenjuju se na prijetuću opasnost od štete i štetu u okolišu koje mogu nastati uslijed obavljanja djelatnosti/aktivnosti koje predstavljaju rizik za okoliš i/ili ljudsko zdravlje, a u smislu Uredbe obuhvaćaju:

- bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost navedenu u Prilogu III. Uredbe;
- bilo koju profesionalnu djelatnost/aktivnost, koja nije navedena u Prilogu III. Uredbe, kojom je operater svojom krivnjom ili nemarnim djelovanjem prouzročio prijetuću opasnost od štete ili štetu na zaštićenim vrstama i prirodnim staništima.

Uredbom se pobliže utvrđuju prijelazne i završne odredbe Uredbe te utvrđuju prilozi kao sastavni dijelovi uredbe.